

Marie van Hoenselaar

Door Niek Huffels

"Marie van Hoenselaar was een kanjer en zowel NCB als de Katholieke Boerinnenbond hebben zeer veel aan haar te danken," zegt een achtermeef, de heer S. Verschuuren uit Sint Anthonis. Geboren op 24 december 1903 in Westerbeek als enig kind van schaapherder Van Hoenselaar, ging Marie eerst naar de lagere school en daarna naar het Katholiek Pensionaat voor Voortgezet Onderwijs (waarschijnlijk de latere MULO) in Grubbenvorst. Zij overlijdt op 24 april 1994 in de leeftijd van 91 jaar.

Marie van Hoenselaar in 1925

Hoofd huishoudschool

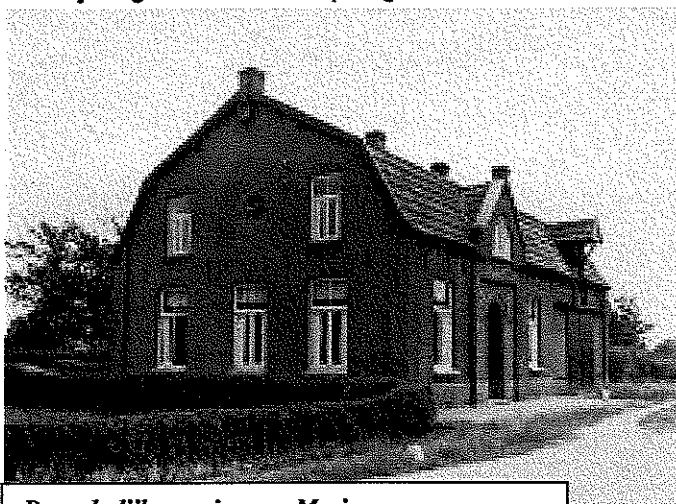
Hoewel haar moeder al stierf toen zij drie jaar oud was, krijgt Marie toch de mogelijkheid naar de opleidingsschool van de zusters Ursulinen in Posterholt te gaan om de akte N XIX te behalen, een opleiding van vier jaar. Later voltooit zij deze opleiding aan het Rollecate instituut bij Deventer.

Na haar studie begint zij in Brabant ten behoeve van boerinnen, met ambulante cursussen van een half of heel jaar. Deze cursussen organiseert zij op verzoek van de Katholieke Boerinnenbond en ze wordt meestal vergezeld van een leraar landbouw, een lerares handwerken en vaak gaat er ook een geestelijke mee.

In Sint Anthonis komt inmiddels in 1922 een nieuwe huishoudschool gereed, waarvan zij het hoofd wordt. Met hulp van pastoor Van Delft krijgt zij hier veel voor de boerinnen voor elkaar. In deze school komt later de Edah. Momenteel staat het gebouw op het punt afgebroken te worden. Marie blijft hoofd van de school tot zij in 1937 een nieuwe functie krijgt als inspectrice bij de boerinnenbond. Zij moet daarvoor verhuizen naar Tilburg, maar komt ieder weekend weer terug in haar ouderlijk huis.

Inspectrice NCB

In die tijd logeert ook haar opvolgster aan de huishoudschool in Sint Anthonis en haar latere

De ouderlijke woning van Marie

boezemvriendin mw. Vermeulen – Uijen bij haar.

Marie begint als secretaresse-inspectrice van de NCB. In september 1937 werkt zij zich in, regelt mee de kringtentoonstelling en woont de boerinnendagen bij. Voorts bezoekt zij boerinnen-organisaties van de LLTB (de Limburgse Land- en Tuinbouwbond), de ABTB (Aartsdiocesane Boeren- en Tuindersbond) en verwante organisaties in België.

In oktober begint haar reguliere werk: het houden van lezingen op

afdelingen, het bijwonen van bestuursvergaderingen en het oprichten van nieuwe afdelingen in o.a. Balgoij, Uden en Sint Hubert. Er zijn dan 164 afdelingen.

Behalve het bezoeken van afdelingsvergaderingen gaat ze ook veel op huisbezoek waardoor zij veel mensen persoonlijk leert kennen. Omdat zij de kunst verstaat goed te kunnen luisteren wordt zij door de mensen (vooral boerinnen) op handen gedragen. Volgens haar boezemvriendin kent zij eigenlijk iedereen. Ook oud-cursisten uit de tijd dat zij schoolhoofd was in Sint Anthonis, komen naar haar lezingen. Zij kent ze allen en begroette ze allen zoveel mogelijk persoonlijk.

Rijzende ster

Op haar initiatief worden excursies en buitenlandse bezoeken voor boerenvrouwen georganiseerd, naar tentoonstellingen en musea (voornamelijk in België). Om de band te versterken en zo haar werk te vergemakkelijken organiseert zij ook feestelijke bijeenkomsten. Geleidelijk aan rijst haar ster. Ze neemt zitting in het bestuur van de landelijke boerinnenbond en maakt vele contacten bij de ABTB en de LTB. Dit vergemakkelijkt haar werk bij het organiseren van tentoonstellingen aanzienlijk. Bij al haar werk ziet zij nog kans een bij de lezers bijzonder geliefd blad, 'De Katholieke Boerin' van de grond te tillen. Tussen 1940 en 1945 ligt geleidelijk aan, het werk van de NCB en de Boerinnenbond stil, althans officieel. In werkelijkheid gaat Marie zo goed mogelijk door met haar werk. Eerst rijdt ze met de auto (ze krijgt ongeveer 50 liter benzine per maand, plus nog iets van de NCB); later met de fiets. Door haar inspanningen ziet zij kans de bestaande afdelingen zo goed mogelijk bijeen te houden. Hoewel er nog wel lezingen door haar werden gehouden, zijn de feestelijke bijeenkomsten en excursies natuurlijk van de baan.

Na de oorlog

Na de oorlog komt Marie pas goed op gang. Zij hervat op 1 mei 1945 haar werkzaamheden en op 23 november van dat jaar houdt de NCB haar eerste officiële vergadering van na de oorlog. Slechte verkeerswegen en weinig of geen verkeersmiddelen maken haar het werk niet gemakkelijk. 'Door het trage postverkeer en het ontbreken van telefonisch verkeer moet ik dikwijls onverrichter zake huiswaarts keren', zo geeft zij aan. Toch heeft zij ondanks die omstandigheden veel kunnen bereiken. Vrijwel alle afdelingen bezoekt zij per fiets. De eerste twee maanden houdt ze voornamelijk lezingen om het werk in de afdelingen weer op gang te brengen. Intussen zijn er nog wat nieuwe afdelingen opgericht, zodat het totaal aantal zo'n 200 afdelingen bedraagt. De afdelingen kunnen verzoeken indienen om allerlei soorten cursussen die ze wensen (huishoudelijke, handwerken, algemene ontwikkeling, etc.). Later wordt hieraan onder andere een sportcursus toegevoegd.

Een hoogtepunt voor Marie is de Internationale Landbouwtentoonstelling in 1947 in Oudenbosch. Daar mag zij namens de boerinnenbond samen met de heer Zeegers van de NCB, prinses Juliana ontvangen.

In het kader van 'Landbouwherstel' krijgen boerinnen in 1946 via provinciale studievergaderingen medezeggenschap bij de wederopbouw van boerderijen. Namens de NCB neemt Marie van Hoenselaar deel aan commissie in Noord-Brabant.

Belangenbehartiging

In 1955 wordt Marie van Hoenselaar benoemd tot consulente. Zij behartigt dan voornamelijk de belangen van de oudere leden. Ze organiseert nog steeds cursussen en gaat naar kringvergaderingen, waar de lezingen veranderen in discussies. Bij de oprichting van de landelijke boerenbond (later de LTO) werd Marie bestuurslid namens de NCB. In 1964 gaat Marie met pensioen. Kort daarna trouwt zij met haar jeugdliefde, juwelier Tausch. Het paar verhuist naar Waalwijk. In 1984, haar man is een aantal jaren daarvoor overleden, verhuist Marie naar de serviceflat Sibelius in Oss. Bij het 60-jarig bestaan van de (toen) KVO in 1988 krijgt Marie een steen die volgens de tweejaarlijkse traditie altijd wordt uitgereikt aan 'steengoede mensen'. Als zij op 91 jarige leeftijd overlijdt is aan het leven van een gedreven vrouw een eind gekomen.

Mw. Tausch – van Hoenselaar toen ze in 1988 de steen kreeg.

Noot voor de redactie:

Dit artikel is tot stand gekomen dankzij de welwillende medewerking van de heer S. Verschuuren uit Sint Anthonis en de mevrouw Vermeulen – Uijen uit Beuningen. Verder is informatie verzameld in het NCB-archief in Tilburg en het Regionaal Archief in Oudenbosch.